

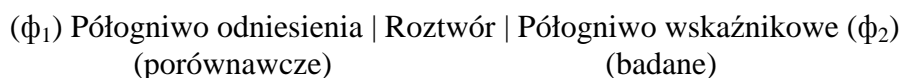
ĆWICZENIE NR 10

Wyznaczanie potencjału standardowego półogniwa

Cel ćwiczenia:

Celem ćwiczenia jest wyznaczenie standardowego potencjału badanego półogniwa ϕ_2° .

Potencjał standardowy półogniwa jest to jego potencjał, gdy aktywność jonów jest równa 1. W celu jego wyznaczenia należy zbudować ogniwo:

którego standardowa SEM wynosi:

$$E^\circ = \phi_2^\circ - \phi_1^\circ$$

przy czym potencjał ($\phi_1 = \text{const.}$) półogniwa odniesienia jest stały (niezależny od stężenia roztworu). Gdy roztwór stosowany zawiera jony chlorkowe Cl^- , jako półogniwo porównawcze stosuje się na półogniwo chlorosrebrowe (Ag) $\text{AgCl} | \text{Cl}^-$ (półogniwo II rodzaju), którego potencjał ϕ wyraża się wzorem:

$$\phi_1 = \phi_1^\circ - \frac{RT}{F} \ln a_{(\text{Cl}^-)}$$

gdzie: R – stała gazowa, T – temperatura bezwzględna, F – stała Faraday'a.

W rezultacie SEM omawianego ogniwa opisana jest linią prostą i ma postać:

$$E^\circ = \phi_2^\circ - \phi_1 - \frac{RT}{F} \ln a_{(\text{Cl}^-)}$$

Jak widać funkcja $E^\circ = f[\ln a_{(\text{Cl}^-)}]$ jest liniowa, a rzędna zerowa [$\ln a_{(\text{Cl}^-)} = 0$] jest równa $\phi_2^\circ - \phi_1$. Mierząc więc SEM w zależności od stężenia roztworu (aktywności), po dokonaniu odpowiednich obliczeń można wyznaczyć $\phi_2^\circ - \phi_1$, a znając wartość ϕ_1 - obliczyć potencjał ϕ_2° .

Aktywność anionu a_- jest równa:

$$a_- = f_- m_-$$

gdzie f_- - współczynnik aktywności jonowej dla jonów jednowartościowych w rozcieńczonych roztworach oblicza się ze wzorów:

$$\lg f_- = -0,509 \sqrt{J}$$

$$J = 0,5[m_-(z_-)^2 + m_+(z_+)^2]$$

J – siła jonowa, m_- i m_+ - stężenia molalne anionów i kationów, z_- i z_+ - ich wartościowości

Sposób wykonania ćwiczenia

- 1) W kolbach miarowych 100 cm³ przygotować roztwory o stężeniach: m₁, m₂, m₃, itd. podanych przez prowadzącego zajęcia.

Uwaga! Roztwory należy sporządzić metodą kolejnych rozcieńczeń: z roztworu 1 (wyjściowego) sporządza się bardziej rozcieńczony 2, z roztworu 2 sporządza się roztwór 3 itd.

- 2) Zmierzyć SEM ogniwa napełniając go kolejno roztworami od najbardziej rozcieńzonego do stężonego. Każdy pomiar wykonać co najmniej trzykrotnie w kilkuminutowych odstępach. Wyniki zestawzić w tabelce.

m	E ₁ ^o	E ₂ ^o	E ₃ ^o	E ^o średnie	m ₋	J	f ₋	a ₋	ln a ₋

- 3) Obliczyć wartości m₋, f₋, a₋.
- 4) Sporządzić wykres funkcji E^o = f (ln a₋). Odczytać z wykresu wartość (φ₂^o - φ₁) i obliczyć φ₂^o.
- 5) Obliczyć wartość (φ₂^o - φ₁) ze wzoru korelacyjnego:

$$\phi_2^{\circ} - \phi_1 = \frac{(\sum E) \left[\sum (\ln a_{-})^2 \right] - (\sum \ln a_{-}) [\sum (E \times \ln a_{-})]}{n \left[\sum (\ln a_{-})^2 \right] - (\sum \ln a_{-})^2}$$

gdzie: n – liczba par wartości E i ln a₋ uwzględnionych w obliczeniach

- 6) Znając potencjał półogniwa odniesienia (porównawczego) φ₁ (wynoszący dla półogniwa kalomelowego φ₁ = 244,4 mV dla półogniwa chlorosrebrowego nasyconego φ₁ = 197 mV), obliczyć potencjał standardowy badanego półogniwa.
- 7) Wynik porównać z danymi tabelarycznymi i zidentyfikować badane półogniwo.